PWYLLGOR CRAFFU ADOLYGU POLISI A CHRAFFU PERFFORMIAD

DYDD MERCHER, 17 TACHWEDD 2021

Yn bressenol:	Cynghorydd Walker(Cadeirydd)
	Cynghorwyr Ahmed, Berman, Bowen-Thomson, Cowan, Henshaw, Mackie a/ac Williams

37 : YMDDIHEURIADAU AM ABSENOLDEB

Derbyniwyd ymddiheuriadau gan y Cynghorydd Lister.

38 : DATGAN BUDDIANNAU

Dim.

39 : COFNODION

Cytunwyd bod cofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd ar 11 Hydref 2021 yn gofnod cywir.

40 : LLYWODRAETHU A GWASANAETHAU CYFREITHIOL

Dywedwyd wrth yr Aelodau fod yr adroddiad hwn yn dilyn sylwadau'r Pwyllgor wrth fonitro cyllideb y Cyngor mewn dau gyfarfod craffu’n ddiweddar (Mehefin a Medi 2021). Tynnodd yr Aelodau sylw at bryderon yn ymwneud â'r Gwasanaeth Llywodraethu a Chyfreithiol a sut yr oedd y gyllideb yn cefnogi'r gwasanaeth. Gofynnwyd am nodyn briffio a chyfle am ddadansoddiad dwys i archwilio a chael gwell dealltwriaeth o'r gofynion gwasanaeth a'r heriau cyllidebol a wynebir gan y Gyfarwyddiaeth i lywio trafodaethau cyllideb 2022/23 yn ddefnyddiol.

Tynnodd y Cadeirydd sylw'r Aelod at Atodiad eithriedig. Nid yw Atodiad 6 i Atodiad A i gael ei gyhoeddi gan ei fod yn cynnwys gwybodaeth o’r math a ddisgrifir ym Mharagraff 12 Ran 4 Atodlen 12A i Ddeddf Llywodraeth Leol 1972. Mae'n rhan o'r papurau gan ei fod yn dangos cymhlethdodau gwasanaeth sy'n seiliedig ar alw, ac mae hyn yn ddefnyddiol yng nghyd-destun deall yr heriau sy'n wynebu'r gwasanaeth. Os oes angen i Aelodau gyfeirio at yr Atodiad hwn yn benodol wrth holi, yna byddai angen mynd i sesiwn gaeedig.

Croesawodd y Cadeirydd y Cynghorydd Huw Thomas, Arweinydd Cyngor Caerdydd; Davina Fiore, Cyfarwyddwr Llywodraethu a Chyfreithiol; Gary Jones, Pennaeth Gwasanaethau Democrataidd; Sheila Davies, Rheolwr Gweithredol Cymuned; Leanne Weston, Cyfreithiwr; Ian Allwood, Pennaeth Cyllid a'r Cynghorydd Mike Jones-Pritchard, Cadeirydd y Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd.

Gwahoddodd y Cadeirydd yr Arweinydd i wneud datganiad ac ar ôl hynny rhoddodd y Swyddogion gyflwyniad i'r Pwyllgor a gwahoddwyd yr Aelodau i ofyn cwestiynau a gwneud sylwadau/arsylwadau;

Gofynnodd yr Aelodau a oedd codi tâl ar gleientiaid mewnol yn opsiwn a oedd yn cael ei ystyried. Dywedodd swyddogion fod y Gwasanaeth Cyfreithiol, yng Nghyngor Caerdydd, yn dal y gyllideb, y byddai codi tâl yn fewnol yn gyfystyr â math o gyfrif

masnachu. Ychwanegodd swyddogion fod manteision ac anfanteision i bob dull o godi tâl. Roedd swyddogion yn ymwybodol o'u cyfrifoldeb o sicrhau bod gan y Cyngor gyngor cyfreithiol llawn ac amserol a byddai'n parhau â'r dull presennol o godi tâl a chyllidebu.

Nododd yr Aelodau yr her a gyflwynwyd gan ddiffyg gweithwyr cymdeithasol, y gost o ddod â staff asiantaeth i mewn a'r effaith y gall hyn ei chael ar gyllideb y gwasanaethau cyfreithiol o ran achosion llys ac ati. Gofynnodd yr Aelodau a oedd angen dadansoddiad cost a budd neu ymyrraeth buddsoddi i arbed oedd yr hyn sydd ei angen. Esboniodd swyddogion fod hyn eisoes wedi'i wneud a bod hyfforddiant parhaus yn cael ei ddarparu. Nodwyd bod problem genedlaethol gyda phrinder gweithwyr cymdeithasol, ond bu buddsoddiad a llawer o waith wedi'i wneud yn y maes hwn.

Gofynnodd yr Aelodau a oedd y Cyngor yn ariannu'r Gwasanaethau Plant yn briodol gan fod y gwasanaeth yn aml yn cael gorwariant a gofynnodd hefyd a oedd unrhyw gydberthynas rhwng y gorwariant hwnnw a chyllideb y gwasanaethau cyfreithiol. Esboniodd swyddogion fod y Gyfarwyddiaeth yn teimlo eu bod yn rhagfynegiadau cywir, fodd bynnag oherwydd Covid, bu lefel o bwysau cynyddol a mwy gan gynnwys rhai achosion cymhleth iawn.

Cyfeiriodd yr Aelodau at yr anhawster o ran recriwtio cyfreithwyr a swyddogion i sicrhau'r Aelodau eu bod wedi cynyddu adnoddau'r Tîm Cymunedol ac ar hyn o bryd mae ganddynt bedwar cyfreithiwr dan hyfforddiant.

Nododd yr Aelodau'r tîm ymgyfreitha bach ac y gallai fod problemau o bosibl pe bai'r staff yn absennol.

PENDERFYNWYD: CYTUNODD y Pwyllgor y dylai’r Cadeirydd ysgrifennu ar ran y Pwyllgor at yr Aelodau Cabinet er mwyn cyfleu eu sylwadau a’u harsylwadau.

41 : MONITRO CYLLIDEB MIS 6 2021/22

Atgoffwyd yr Aelodau mai'r Pwyllgor sy'n gyfrifol am graffu ar gynllunio, polisi a rheoli ariannol cyllideb y Cyngor drwy gydol y flwyddyn. Mae hynny'n golygu monitro sefyllfa ariannol y Cyngor cyfan.

Croesawodd y Cadeirydd y Cynghorydd Chris Weaver, yr Aelod Cabinet dros Gyllid, Moderneiddio a Pherfformiad; Chris Lee, Cyfarwyddwr Corfforaethol, Adnoddau ac Ian Allwood - Pennaeth Cyllid i’r cyfarfod.

Gwahoddodd y Cadeirydd y Cynghorydd Weaver i wneud datganiad ac ar ôl hynny rhoddodd y Swyddogion gyflwyniad i'r Pwyllgor a gwahoddwyd yr Aelodau i ofyn cwestiynau a gwneud sylwadau/arsylwadau;

Cyfeiriodd yr Aelodau at y gorwariant mewn gwahanol wasanaethau a gofynnodd a fyddai'r arian wrth gefn yn cael ei ddefnyddio i fantoli'r gyllideb. Esboniodd swyddogion eu bod yn monitro cyllidebau gwasanaethau’n agos. Ar hyn o bryd maent yn gwneud rhai rhagdybiaethau gan na allant warantu y byddai'r holl hawliadau a wneir i Gronfa Galedi Llywodraeth Cymru yn cael eu derbyn. Cynhaliwyd trafodaeth ynghylch incwm Arlwyo mewn Ysgolion a oedd wedi gostwng 40% ac wedi arwain at fwy o hawliad i'r Gronfa Caledi.

Gofynnodd yr Aelodau am eglurder ynghylch gorwariant Comisiynu Gofal yn y Gwasanaethau Oedolion yn cael ei wrthbwyso gan danwariant y Gwasanaethau Mewnol. Esboniodd swyddogion fod y tanwariant hwn yn cyfeirio at gyllid grant mewn perthynas â rheoli gofal asesu a galluogi pobl hŷn. Ychwanegodd swyddogion fod y cyllid grant hwn yn cael ei ystyried ond ei fod yn cael ei fonitro'n agos drwy gydol y flwyddyn.

Gofynnodd yr Aelodau am gyfradd Casgliadau'r Dreth Gyngor. Dywedodd swyddogion fod cyfradd casglu Caerdydd yn uchel o'i chymharu â gweddill Cymru ar y cyfan; byddai adroddiad Sylfaen y Dreth Gyngor i'r Cabinet ym mis Rhagfyr a byddai'r targed o 98% ar gyfer casglu'r Dreth Gyngor yn aros yr un fath er bod Swyddogion yn rhagweld y gallai'r gyfradd ostwng o ganlyniad i'r gostyngiad yn y Credyd Cynhwysol.

Roedd yr Aelodau'n pryderu am incwm £4.8 miliwn a gollwyd yn Chwarter 1. Sicrhaodd swyddogion yr Aelodau fod Chwarter 2 yn edrych yn well ond bod mwy o hawliadau caledi mewn nifer o feysydd, na ellir eu gwarantu nes iddynt glywed yn ôl gan Lywodraeth Cymru.

Gan gyfeirio at y Gyfarwyddiaeth Cynllunio a Thrafnidiaeth, nododd yr Aelodau fod y Fferm Solar wedi gorwario, rhagwelwyd incwm is ac nid oedd yn debygol o allu hawlio o'r gronfa galedi ar gyfer y gostyngiad yn incwm Gorfodi Sifil. Esboniodd swyddogion fod model busnes ar waith ar gyfer y Fferm Solar, eu bod yn hyderus wrth symud ymlaen ond y byddent yn parhau i fonitro hyn.

Nododd yr Aelodau fod y gorwariant yn y Gwasanaethau Plant wedi bod yn digwydd ers nifer o flynyddoedd a gofynnodd pryd yr oedd y sefyllfa hon yn debygol o newid. Esboniodd swyddogion fod heriau sylweddol gyda chyllideb y Gwasanaethau Plant ac mae hyn wedi digwydd ers nifer o flynyddoedd; heriau megis nifer y plant, nifer y lleoedd sydd ar gael ac ati. Pwysleisiodd swyddogion fod arian wrth gefn felly'n hanfodol wrth ddarparu'r gwasanaeth ond eu bod yn edrych ar dueddiadau. Ychwanegodd swyddogion fod y pandemig wedi cynyddu'r galw am y gwasanaeth.

PENDERFYNWYD: CYTUNODD y Pwyllgor y dylai’r Cadeirydd ysgrifennu ar ran y Pwyllgor at yr Aelodau Cabinet er mwyn cyfleu eu sylwadau a’u harsylwadau.

42 : STRATEGAETH EIDDO CORFFORAETHOL 2021-26

Esboniodd y Cadeirydd mai'r Pwyllgor sy'n gyfrifol am graffu ar ystâd eiddo'r Cyngor. Mae'r Cyngor wrthi'n diweddaru ei Strategaeth Eiddo Corfforaethol am y 5 mlynedd nesaf. Y bwriad yw mynd â'r strategaeth hon i'r Cabinet ym mis Rhagfyr ac felly mae gan y Pwyllgor gyfle i graffu ar ddatblygu polisi ar y Strategaeth.

Gwahoddodd y Cadeirydd y Cynghorydd Russell Goodway, yr Aelod Cabinet dros Fuddsoddi a Datblygu; Neil Hanratty, Cyfarwyddwr Datblygu Economaidd a Donna Jones, Cyfarwyddwr Cynorthwyol Ystadau’r Sir i’r cyfarfod.

Ymddiheurodd y Cynghorydd Goodway oherwydd ymrwymiadau gwaith a gwahoddodd y Cadeirydd y Swyddogion i wneud datganiad wedi’i ddilyn gan gyflwyniad, a gwahoddwyd yr Aelodau i ofyn cwestiynau a gwneud sylwadau/arsylwadau;

Cyfeiriodd yr Aelodau at Caerdydd Un Blaned a gofynnwyd i Swyddogion egluro sut y byddent yn sicrhau bod hyn yn cysylltu â'r Strategaeth Gorfforaethol a sut y byddent yn asesu effaith carbon penderfyniadau'r Cyngor ar faterion eiddo. Dywedodd swyddogion y byddai mwy o fanylion am hyn yn cael eu cynnwys yn y Strategaeth derfynol, fodd bynnag, byddai angen achos busnes ar gyfer unrhyw eiddo newydd a fyddai'n gorfod cynnwys dyheadau Caerdydd Un Blaned a dadansoddiad llawn o'r costau. Roedd y Pwyllgor yn awyddus i sicrhau bod y wybodaeth hon ar gael i'r cyhoedd, gan gynnwys yr holl opsiynau a gostiodd yn glir.

Gofynnodd yr Aelodau a oedd unrhyw gynlluniau i archwilio'r holl adeiladau hanesyddol ledled Caerdydd. Esboniodd swyddogion eu bod yn datblygu rhestr o adeiladau, gan edrych ar gynnal a chadw maen a chostau trwsio ac ati; byddai'r Strategaeth yn cyfeirio at yr holl adeiladau ac mae'n debygol y byddai Cais Cyfalaf ar gyfer y gwaith.

Cynhaliwyd trafodaeth ynghylch gweithio Hybrid ac roedd gan yr Aelodau ddiddordeb mewn gwybod pa ostyngiad tebygol o ran troedfeddi sgwâr y gellid ei wneud o ran asedau eiddo o gyflwyno gwaith hybrid. Dywedodd swyddogion fod hyn yn dal i fod yn gynnar ac nad oedd y math hwn o fanylion ar gael hyd yma, ychwanegodd y byddai'r Pwyllgor yn derbyn papurau cyfrinachol y mis nesaf a fyddai'n manylu ar arolygon cyflwr ar gyfer Neuadd y Sir a Neuadd y Ddinas, byddai hyn yn darparu'r wybodaeth sydd ei hangen i ddatblygu ac amlinellu achos busnes.

PENDERFYNWYD: CYTUNODD y Pwyllgor y dylai’r Cadeirydd ysgrifennu ar ran y Pwyllgor at yr Aelodau Cabinet er mwyn cyfleu eu sylwadau a’u harsylwadau.

43 : BUSNES Y PWYLLGOR

Atgoffwyd yr Aelodau y gwahoddwyd Aelodau'r Pwyllgor yng nghyfarfod mis Hydref i fynegi diddordeb mewn cymryd rhan yn yr Ymchwiliad Craffu ar y Cyd i'r Cynllun Datblygu Lleol Newydd. Cafodd y Cynghorwyr Norma Mackie a Joel Williams eu henwebu wedyn fel cynrychiolwyr ar gyfer y Pwyllgor Craffu Adolygu Polisi a Pherfformiad. Mae'r grŵp gorchwyl wedi cyfarfod ac roedd y Cylch Gorchwyl a'r dull gweithredu drafft y bydd y Cyd-grŵp Gorchwyl wedi’u hatodi i bapurau'r Aelodau.

Esboniodd y Cadeirydd fod gan Banel Perfformiad y Pwyllgor gylch gwaith cynyddol oherwydd trefniadau newydd i fynd i'r afael â Deddf Llywodraeth Leol (Etholiadau) Cymru a gwahoddwyd gwirfoddolwyr i gymryd rhan ochr yn ochra â’r Cadeiryddion o bob un o’r 5 pwyllgor craffu. Mae cyfarfod y Panel gyda'r Arweinydd, yr Aelod Cabinet dros Gyllid a'r Prif Weithredwr i graffu ar yr adroddiad perfformiad canol blwyddyn ddydd Llun 6 Rhagfyr 2021 am 1pm. Gwahoddwyd yr Aelodau i fod yn bresennol os oeddent yn dymuno gwneud hynny.

44 : EITEMAU BRYS (OS OES RHAI)

Dim.

45 : DYDDIAD Y CYFARFOD NESAF – 14 RHAGFYR 2021, 4.30PM

Daeth y cyfarfod i ben am 6.50 pm